

Rolnummer 1942
Arrest nr. 106/2001 van 13 juli 2001

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 42 van de bij koninklijk besluit van 19 december 1939 samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Luik.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en H. Boel, de rechters P. Martens, R. Henneuse, L. Lavrysen en A. Alen, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, ererechter J. Delruelle, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij vonnis van 5 april 2000 in zake C. Mathieu tegen de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 7 april 2000, heeft de Arbeidsrechtbank te Luik de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 42 van de gecoördineerde wetten van 19 december 1939 betreffende de kindertoeslagen voor de loonarbeiders de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat het voor de berekening van de rang die het bedrag van de kinderbijslag bepaalt, de inaanmerkingneming van de rechtgevende kinderen beperkt tot diegenen die dat voordeel genieten krachtens de genoemde gecoördineerde wetten, zonder dat rekening kan worden gehouden met het kind dat recht geeft op kinderbijslag krachtens de wetgeving van een Lid-Staat van de Europese Economische Gemeenschap die door het communautaire recht toepasselijk werd verklaard ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeshil*

De eiseres voor de Arbeidsrechtbank te Luik is moeder van drie kinderen. Vóór de betwiste periode ontving ze gewaarborgde gezinsbijslag voor het oudste kind en kinderbijslag berekend op de tweede en derde rang voor twee jongste kinderen.

Vanaf 1 oktober 1997 heeft het tweede kind kinderbijslag genoten die door een Luxemburgse instelling werd gestort, aangezien de vader van het kind op die datum een beroepsactiviteit in het Groothertogdom Luxemburg had aangevat. Bijgevolg heeft de instelling die de kinderbijslag voor het derde kind stort, verweerster voor de verwijzende rechter, geoordeeld dat die verschuldigd was op basis van de tweede rang en niet meer van de derde rang.

De Rechtbank stelt vast dat de toepassing van artikel 42, § 1, van de gecoördineerde wetten van 19 december 1939 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders daadwerkelijk ertoe leidt dat enkel twee van de drie kinderen die door de eiseres worden opgevoed, in aanmerking worden genomen voor de vaststelling van de rang die het bedrag van de kinderbijslag bepaalt. Zij besluit daaruit dat het derde kind uitsluitend benadeeld wordt omdat zijn oudere halfzus bijslag geniet die niet langer krachtens de Belgische wet maar krachtens de Luxemburgse wet wordt uitgekeerd. Bijgevolg stelt de Rechtbank aan het Hof de voormelde vraag.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 7 april 2000 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 31 juli 2000 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 8 augustus 2000.

De Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, heeft een memorie ingediend bij op 15 september 2000 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 28 september 2000 en 29 maart 2001 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 7 april 2001 en 7 oktober 2001.

Bij beschikking van 6 februari 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter L. Lavrysen.

Bij beschikking van 28 februari 2001 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 21 maart 2001.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de Ministerraad en zijn advocaten bij op 1 maart 2001 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 20 maart 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter A. Alen.

Op de openbare terechtzitting van 21 maart 2001 :

- is verschenen : Mr. F. Thielemans *loco* Mr. J. Vanden Eynde en Mr. J.-M. Wolter, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en A. Alen verslag uitgebracht;

- is de voornoemde advocaat gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Memorie van de Ministerraad

A.1. De Ministerraad schetst de historische evolutie van de betwiste bepaling en onderstreept dat de verschillende opeenvolgende wijzigingen de wil hebben verankerd om bepalingen waarbij in het gezin van de bijslagtrekkende de rang van de kinderen wordt vastgesteld en, bijgevolg, het bedrag van de hun toegekende bijslag, op transversale wijze uit te breiden tot alle Belgische stelsels van gezinsbijslag. Aanvankelijk betrof dat systeem enkel de kinderen van loontrekkenden. Het is uitgebreid tot de kinderen van zelfstandigen en vervolgens tot de kinderen die gewaarborgde gezinsbijslag genieten.

A.2. Het stelsel van de kinderbijslag voor loontrekkenden vormt een verzekeringsstelsel dat gekenmerkt wordt door het feit dat met de reële inkomsten van de gezinnen geen rekening wordt gehouden om het bestaan van het recht op en het bedrag van de bijslag vast te stellen. Een ander kenmerk van dat stelsel is de relatie ervan met de uitoefening van een beroepsactiviteit in België. In het stelsel van de kinderbijslag voor loontrekkenden heeft die bijslag het kenmerk van inkomsten die bestemd zijn voor de opvoeding van het kind en tot doel hebben de personen die het kind ten laste hebben te helpen om het te onderhouden en op te voeden. Meer in het bijzonder is het begrip rang van het kind gebaseerd op het uitgangspunt dat de last die het gezin moet dragen toeneemt naarmate het kind opgroeit.

A.3. De Ministerraad is van oordeel dat de betrokken instellingen niet vergelijkbaar zijn vermits de rechthebbenden verschillend zijn en de situatie van de rechthebbenden bepalend en kenmerkend is voor de stelsels van kinderbijslag.

A.4. Nadat de Ministerraad het Europees recht ter zake heeft onderzocht, besluit hij uit dat onderzoek dat, in het geval waarin de wetgeving van een Staat, naar gelang van de rang van het kind, in andere regels en bedragen voorziet, de bepalingen van het communautaire recht niet impliceren dat die berekeningswijzen worden behouden, indien de rechthebbende voor één van de kinderen het recht opent krachtens de wetgeving van een andere Staat. Vermits het communautaire recht in acht is genomen, stelt de tussenkomende partij dat de in het geding zijnde bepalingen bestaanbaar zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, daar de Belgische wetgever rechtmatig kon stellen dat hij niet als enige elementen van buitenlandse aard in zijn wetgeving kon invoeren, aangezien hem geen enkele wederkerigheid werd gewaarborgd.

A.5. De Ministerraad is ten slotte van mening dat de door de wetgever nagestreefde doelstelling is bereikt via adequate maatregelen die het mogelijk maken bijna alle denkbare situaties op te lossen en waarbij die van de betrokken kinderen op zijn minst een randverschijnsel is. Alle situaties waarin de rechthebbende of rechthebbenden die hoedanigheid hebben binnen het kader van het Belgische stelsel, worden op dezelfde wijze beschouwd en opgelost.

- B -

B.1. Artikel 42, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten van 19 december 1939 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders bepaalt :

« Voor de bepaling van de rang, bedoeld bij de artikelen 40, 42*bis*, 44, 44*bis* en 50*ter* wordt rekening gehouden met de volgorde van geboorten van de kinderen, die rechtgevend zijn krachtens deze wetten, het koninklijk besluit van 8 april 1976 houdende regeling van de gezinsbijslag ten voordele van de zelfstandigen, het koninklijk besluit van 26 maart 1965 betreffende de kinderbijslag voor bepaalde categorieën van het door de Staat bezoldigd personeel en de wet van 20 juli 1971 tot instelling van gewaarborgde gezinsbijslag. »

B.2. Die bepaling roept een verschil in behandeling in het leven onder kinderen die recht geven op kinderbijslag, wat betreft de vaststelling van de rang waarmee rekening dient te worden gehouden voor de berekening van het bedrag van de bijslag, naargelang de oudere kinderen die deel uitmaken van het gezin recht geven op kinderbijslag krachtens de Belgische wetgeving of krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat van de Europese Unie die door het communautaire recht van toepassing is verklaard.

B.3. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter

zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.4.1. De toekenning van kinderbijslag strekt in hoofdzaak ertoe bij te dragen in de kosten van onderhoud en opvoeding van de kinderen. Zij biedt een gedeeltelijke compensatie voor de toegenomen lasten die door het gezin worden gedragen wanneer het uitbreidt. Het zijn de betrokken kinderen die recht geven op bijslag. Het begrip rang binnen het gezin en het overeenkomstige progressieve karakter van de bedragen van de uitgekeerde bijslag « gaat uit van het beginsel dat de te dragen last door het gezin vergroot volgens de omvang » (Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 21 april 1997, *Belgisch Staatsblad*, 30 april 1997, p. 10514).

B.4.2. Ingevolge opeenvolgende hervormingen heeft de wetgever het stelsel van de kinderbijslag aangepast « aan de gewijzigde maatschappelijke omstandigheden en, meer in het bijzonder, de verschillende gezinsvormen » (*ibid.*). Aldus heeft hij sinds 1987 erin voorzien dat « voor de rangbepaling van de rechtgevende kinderen [...] rekening [zal] gehouden worden met al de kinderen die deel uitmaken van het gezin van de bijslagtrekkende, ook deze die rechtgevend zijn in de kinderbijslagregeling voor zelfstandigen en, desgevallend, met de kinderen die rechtgevend zijn krachtens het koninklijk besluit van 26 maart 1965 betreffende de kinderbijslag voor bepaalde categorieën van het door de Staat bezoldigd personeel » (Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit nr. 534 van 31 maart 1987, *Belgisch Staatsblad*, 16 april 1987, p. 5665). In 1997 heeft hij aan de kinderen die deel uitmaken van het gezin waarmee rekening moet worden gehouden voor de vaststelling van de rang diegenen toegevoegd die een gewaarborgde gezinsbijslag genieten krachtens de wet van 20 juli 1971. Hij heeft bovendien het beginsel vastgesteld volgens hetwelk de groepering gebeurt rond de bijslagtrekkende of bijslagtrekkenden indien er meerdere zijn binnen hetzelfde gezin (Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 21 april 1997, *loc. cit.*, p. 10515). Uit die evolutie volgt dat, voor de vaststelling van de rang van een kind dat deel uitmaakt van een gezin, rekening wordt gehouden met alle kinderen van dat gezin, en zulks ongeacht het aantal en de statuten van de rechthebbenden.

B.5. Het criterium van onderscheid dat ertoe leidt een onderscheid te maken tussen de rechtgevende kinderen, wat betreft de vaststelling van de rang die ze bekleden binnen het

gezin, op basis van het feit dat de rechthebbende van een ouder kind dat deel uitmaakt van hetzelfde gezin voor dat kind het recht op kinderbijslag opent op basis van de Belgische wetgeving of van de wetgeving van een andere Lid-Staat van de Europese Unie, is niet relevant ten aanzien van de doelstelling van de wetgever die erin bestaat rekening te houden met de toename van de te dragen last naarmate de omvang van het gezin toeneemt. De omstandigheid dat één van de rechthebbenden zijn beroepsactiviteit uitoefent in een andere Lid-Staat van de Europese Unie heeft immers geen invloed op de omvang van het gezin noch op de te dragen lasten voor het onderhoud en de opvoeding van de kinderen die deel ervan uitmaken.

B.6. De vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 42 van de bij koninklijk besluit van 19 december 1939 samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het voor de berekening van de rang die het bedrag van de kinderbijslag bepaalt, de inaanmerkingneming van de rechtgevende kinderen beperkt tot diegenen die dat voordeel genieten krachtens de genoemde gecoördineerde wetten, zonder dat rekening kan worden gehouden met het kind dat recht geeft op kinderbijslag krachtens de wetgeving van een Lid-Staat van de Europese Unie die door het communautaire recht toepasselijk werd verklaard.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 13 juli 2001.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior